LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 26.—Diumenge 27 de Janer de 1901.

LO QUE VOLÉM «Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin cárrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organisació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' falli en última instancia 'ls plets y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucións y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuhir á la formació del exércit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» *(Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).*

LOS BARBRES MODERNS

Los conquistadors de l' Orient sembla que tenen ganas de fer las paus, y es que las feras ja están borratxas y fartas de sanch. Aquellas paraulas memorables de 'n Brenus s' han posat en práctica duas vegadas: ja durant la lluyta terrible que ha omplert de dol las planas inmensas de l' últim extrèm de l' Assia, ja en l' epílech de la mateixa, epílech digne d' aqueixa civilisació *ben entesa* que han portat á la punta de las bayonetas la colla de bandolers que forman los exèrcits de las potencias.

Mal comensament té 'l segle XX, tan dolent com lo del séu antecesor. Comensa ab la provocació, y més que provocació ab l' aniquilament de pobles pacífichs per temperament, que viuhen felissos ab llur independencia, pobles que, especialment un d' ells, es un exemple constant per las nacións de la vella Europa que no tenen altre remey que avergonyirse devant d' aquella cultura. Aqueixos fets que son l' inauguració del nou segle, sembla qu' indican prou clar la línia de conducta que 's proposan seguir las grans potencias, y es que en vá hem acabat lo segle XIX; avuy anèm igual que cent anys enrera; la forsa bruta [illegible] una vida nova impera sobre la justicia com ha imperat [illegible]

[illegible] xos procuran inutilment denigrarnos de- [illegible] Los espanyols al escriurer las obras[illegible] historia, principalment las senyaladas de text en los centres docents, prescindexen de tot pera demostrar que ells *son los guerreros más célebres del mundo*, y tan obcecats los té aquexa idea, que no fan més que descriurer batallas y més batallas oblidant altres acontexements de major importancia y de gran profit pera 'l que té ganas de saber las vicisituts per que ha passat la seva terra.

La historia d' Espanya tal com avuy s' explica als Instituts y Universitats de l' Estat, pot definirse dihent qu' es: *una sèrie de batallas en las que sempre han resultat vencedors los espanyols.*

Com dintre l' espay d' un article no pot tindre cabuda la crítica de tots los fets que 'ls historiadors descriuhen, fixèm l' atenció en un dels acontexements que més entussiasman als que sense reflexionar llegexen la historia d' Espanya: 'ns referim á la *epopeya* de la Reconquista.

Los moros en una sola batalla, en la del Guadalete ó Badí-Becca com l' anomenan altres, en la que ni lo cadavre de l' infortunat D. Rodrigo va poguerse trobar, ne varen tindre prou pera ferse amos de la penilla; y en cambi *los incomparables guerreros* tingueren d' estar vuit segles pera recuperar lo que altres havían alcansat en un sols día. Si; segóns nostre modo de pensar, en lloch de posar en lletras d' or la paraula *Reconquista*, haurían de passarla per alt, ó quan menys, ja que la missió de l' historiador es consignar tots los fets sían favorables ó adversos, presentarla en forma molt distinta, donchs creyèm que molts més motius hi ha pera fer pujar los colors á la cara que tindre per timbre de gloria lo que ab tanta vanitat se li dona 'l titol d' *epopeya*.

Y mirant la invasió dels moros baix altre punt de vista, hem de consignar que molt tenim que agrahírloshi sa vinguda, donchs tant l' art com l' agricultura may han estat tan florexents com en aquella época, puig hi ha monuments per tota Espanya, especialment per l' Andalucía, que son l' admiració de propis y estranys, que foren edificats pels moros, y las famosas hortas dels regnes de Murcia y Valencia tothom sap que deuhen principalment la fama que tenen á la canalisació construída, no per cap gobern espanyol, sinó pels que van invadir la penilla l' any 711.

satisfetas: l' Alemanya ja está prou venjada del assesinat qu' un inconcient vá cometre en la persona de son embaixador y las demés de las matansas de sos propis súbdits, que després no han resultat altra cosa qu' una escusa perqué ellas poguessin ferne altre tant ab los pobres xinos que han caygut á las sevas mans, no seguint la lley del talió que en alguns cassos té la seva justificació, sinó venjantse matant lo cent per un, sembrán arreu la desolació, convertintho tot en ruínas, fent que la sanch corri á tot hora per los caudalosos rius del gran imperi. Si 'ls barbres que varen invadir lo mitjdía de l' Europa al segle V tornessin á la vida, s' avergonyirían al vèurer qu' á principis del segle XX encare hi há pobles que 'ls aventatjan ab llur crueltat.

Es complertament inútil que 'ls xinos defensin llur independencia, es inútil també que procurin buscar algunas ventatjas en lo tractat de pau qu'están ara discutint, perque l' encaixada de má que donarán llurs representants ab los embaixadors europeus, tan prompte estiga firmat aquest, será per part d' aquestos derrers com l' abrassada que doná Judas á Jesucrist. Mentres ells están fent las paus á Pekín, los goberns de la Europa estudian la millor manera de repartirse un territori que ha sigut sempre objecte de sos somnis de cobdicia. La Xina perdrá la seva llibertat, perdrá lo [illegible] desallint may. L' han vista y l' han desa- [illegible] que més estima un poble, com ho han perdut tots [illegible] segle, amant de superfluitats, [illegible] impropies del esperit del cristianisme, quedarían vençudes per la casta simplicitat de la expressió y la interior hermosura del concepte; enlloch de tractarse materies altissonants, qüestións socials y de dret públich, reservades per sa naturalesa als verdaders mestres, y qu' es ridícol parlarne devant de la major part dels auditoris, lo Sant Evangéli de Jesucrist, Fill de Deu, tornaría á esser lo aliment que 's distribuiría á tots los fidels.»

Lo mateix clero parroquial catalá ens confirma la nostra manera de pensar, puig ab un bon sentit que l' honra no permet, fora rarissimes excepcións, que 's prediquen en castellá 'ls sermóns destinats principalment á moure 'ls ánims dels fidels á la reforma de costums y á la freqüencia de sagraments, com son los de missións, quaresmes, novenaris d' ánimes etz.; axís son los meteixos rectors y Capitols Catedrals qui fan la distinció: sermóns práctichs y de fruyt, en catalá; sermóns de festes solemnes, panegírichs, etz., en una llengua que 'ls hi sembla més armoniosa.

Val á dir que 'ls efectes d' aquest procedir se veuen ni que no 's vulga; y qualsevol qui compare lo número, calitat y devoció de la gentada qu' aplegan en les nostres Sèus (hont la diferencia es més oviradora) los sermóns d' un humil fraret predicador quaresmal, plens de unció apostólica y ab l' istil que 'ns descriu lo Doctor Torras, ab las dels qui solen ohir los dels solemnes Oficis, se posará de part dels qui disposan que 's fassan en catalá les prèdiques de penitencia, però sols aquestes, com si 'l fruyt dels sermóns de festes se calculás ja per endevant, de tant petit, despreciable.

Y respongan los qui axís obran: á la claror de la sana rahó, deixats á recó prejudicis y costums velles, es llògica y natural aquesta manera d' obrar? No pot trovar lo pecador en lo sermó més de gran festa, si l' entèn, la llevor de la idea, la moció d' afectes que 'l torni á sólch? Y ja que la nostra hermosa y rica llengua permet, quan se la coneix per extens, totes les belleses de dicció que l' orador més áfanyós de galejarne pot exigir, perquè hem de sentir cada día sermóns que 's poden assegurar del tot perduts pera la gloria de Déu y la santificació de les ánimes, ab lo pretext de que la llengua forastera realça més les funcións solemnes?

Y qui al vèurens parlar d' aqueata manera cregués que rebutjèm per instint la política centralista y tot lo que d' ella 'n surt, que 's prengui la molestia de donar una lleugera mirada á l' últim período parlamentari, ahont tantas vegadas s' ha tractat de la ensenyansa y tant s' ha discutit sobre aquesta materia.

Allí ha quedat de manifest la ineptitut dels nostres homes d' estat, allí s' ha vist ben clarament ab la lleugeresa ab que 's tractan totas las qüestións, allí s' ha demostrat una vegada més que 'ls nostres polítichs no coneixen ni l' enunciat dels problemas més trascendentals volguent resóldrels sense estudiarlos ni profondisarlos, allí, en fí, pot convencers qui vullga, de que diputats y senadors enrahonan de tot sense saber de rès, com los xerraires de cantonada, y aixís com aqueixos pera cridar al públich quan es escás fán algún joch de mans, d' igual manera aquells pera que 's noti sa presencia, de tant en tant entonan algún himne á la llibertat, á la democracia y als drets del poble que té la desgracia d' haverlos de mantindre.

Al contemplar aquest espectacle tristíssim, y més encare, al notar la falta complerta de propósits d' esmena, clams d' indignació ixen de tota conciencia honrada... Mes deixèm aquestas consideracións que 'ns portarían molt lluny... tal vegada més [illegible] lluny de lo que nosaltres voldriam anar.

J. P.

força desproporcionat á la capacitat intelectiva dels metexos qui li demanavan y de veure en aquella petició més aviat l' ignocent maridatge de la presumpció y la ignorancia, que no la fam de les veritats eternes. Los qui això demanan y les dones qui no 's deixan perdre un exercici en llatí de les oposicións á canongíes, tenen molts punts de contacte.

Mes, parantnos un xich en la cosa, cal preguntar ab quin dret fan los tals aquella petició ó imposició. No n' hi tenen cap, miris com se vulga, que no n' hi ha hagut may pera exigir, ni sisquera demanar lo que la lley prohibeix. Y si ells, per ignorancia *impunible* d' aquesta ho solicitan, lo predicador, en qui la ignorancia no s' hi té de suposar y si hi es, es punible, té obligació de negarshi, perque no está en sa má dispensarse sense poderoses rahóns de prudencia, de cumplir un manament que no s' ha donat p[illegible] s ell meteix. Estám segurs de que [illegible] gran majoría dels cassos, la senzilla notici[illegible] disposicións disciplinars eclesiástiques, con[illegible]aceria ó al menys aconhortaría als aludits portant vèus de la corporació que subvé la festa. Y no son pas tant clars los exemples de succehits en que, acabat lo sermó, los meteixos demanants han agrahit als predicadors l' us de la llengua catalana, qu' havían tractat de ferli deixar á recó.

Apesar de lo dit fins ací, no 's crega que no 'ns fém cárrech de que hi ha ocasións en que la voluntat del predicador ha de doblegarse á la de esperits deformats, als quals fora boy inútil predicar en catalá, perque ja no hi pensan, ni hi parlan, ni hi senten. En aytals cassos [illegible] ra la educació que donan als seus fills, etz. [illegible] «lo sacerdot no pot menos de donarse devant d' una moda tiránica, per més que la conside-[illegible]

QUADRET MONTANYENCH

I

—¿Es á dir, que 'l pobre Toni es mort?..

—Si; vá morir avuy fá quinze días..... ¡Que hi farèm!.... Ahir éll, avuy un altre, demá jo..... ¡Aixís vá 'l mon!

—Y la María, ¿ahont pára?....

—¡Pobreta!.... Al vèurerla tan desconsolada per la mort de son pare, l' herèu de cá 'l Americá vá emportársela á casa seva, y sòrt d' això que d' altra manera no li quedava més recurs qu' anar á captar.

—Y..... ¿qué tal?.... ¿li proba?....

—Home..... ¿que vols que 't digui?.... no fá prou bona cara..... Tu já la coneixías ¿veritat?.... donchs quan la vegis la trobarás desconeguda. Aquell posat tan alegre, aquellas galtas encesas, aquells llabis vermells..... tot ha desaparescut..... ¡Míratela!.... ara puja pel carrer del Cementiri.... Fíxathi bé, y já 'm dirás si sembla la mateixa.

A vint passos dels que sostenían aquest diálech, caminava una noya com d' uns dinou anys, en quinas faccións s' hi veya retratada la pena qu' embargava son cor fent aixís més interessant sa bellíssima figura. Ab pas un xich llarch s' encaminava á l' Iglesia, y poch després de haver entrat al temple continuá la conversa:

—¿Qué t' ha semblat?....

—Que si no m' avisas no l' hauría pas coneguda..... ¡Si que l' ha trastornada aquesta desgracia!....

—Tot pot ser.....

—¿Qué vols dir?....

—Rès, rès... Deixèmho corre... y anèmsen á missa que já tocan las batalladas..... ¡anèm!....

II

Dintre una cambra de blanquinosas parets y mitj recolzada sobre 'l llit, una dona suspira deixant despendrer de sos ulls preciosas perlas que cauhen y 's perden en lo tosch llensol..... Es la María..... la que orfa de pare y mare se vèu obligada, ab perill de la seva honra, á viure en aquella casa pera no morirse de fam..... Per això está trista, per això plora, per això vá cada día fugint l' encès color de sas galtas y la rojor de sos llabis.....

De tant en tant, contempla ab verdadera [illegible] sembla un llensol inmens que 's pert en l' infinit..... Lo cél blanquinós apar que 's confongui ab lo paysatje.... Allá lluny se vèu corre desesperadament una dona boja ab la cabellera extesa..... porta un punyal á la má y sembla que busqui d' una part á altra un lloch per amagarse..... Rendida pel cansament se deixa caure..... y mentres la fredor de fora vá amortiguant y gelant la calor de son cor, la néu que vá cayent blanca y puríssima s' entreté en cobrir aquell cós virginal servintli de mortalla.....

PERE MONCADA.

Comentaris

Lo Submarí "Morse"

Sembla que á l' últim, lo descubriment de la navegació submarina sigui un fet; aixís ho demostran las probas oficials fetas ab lo mentat submarí «Morse» en las quals hi prengueren part lo General Andrée y Mr. Gaston Calmette, del *Figaro*. De la relació que de las ditas probas ha fet lo *Figaro*, copièm solzament los últims paragrafs, que per sí sols, demostran l' importancia de l' invent, que no duptèm será l' obra més gran que realisa la ciencia en los comencements del segle XX, puig acabará d' una vegada, ab los esgarrifadors gastos que ocasiona lo manteniment de las grans armadas modernas, mereixent l' inventor lo bé de la humanitat. Diu aixís:

«Lo ministre de la guerra Mr. Lanessan que ab l' activitat que 'l distingeix ha posat á l' astillero 8 nous submarins, s' ha preocupat d' aquesta qüestió com á metje y com á ministre. Y gracias als trevalls dels Senyors A'alsenvol Laborde, Lluis Vicents C.ª y d' una comissió que ha nombrat, la navegació submarina está definitivament resolta. La tripulació del submarí, pot navegar devall l' aygua setze horas, sense la més petita fatiga pera 'ls pulmóns, mentres que nostra escursió de dilluns, no durá més que duas horas, que 'ns varen semblar molt curtas, tant era lo que eran de proba, estimulantas é instructivas. Cap al mitj día y per medi del misteriós *periscop*, que flota sempre invisible per dessobre las ayguas y que porta dintre del submarí la imatge de tot lo que succeheix á la superficie, 'l comandant Ferrin del «Morse» 'ns va fer veurer lo «Narval»; desde la fondaria hont navegavam, seguiam totas las sevas més petitas maniobras, fins lo moment en que la bandera de l' almirall agitada de dreta á esquerra, desde 'l cim de la fortalesa, pera fernos recordar que l' hora de la tornada anava á tocar.»

Un jorn se trobaren sols; primer se guaytaren de fit á fit, vingueren paraulas y de las paraulas passaren á las gestas.

Lluytaren com á valents, fins á regalimar sanch per llurs feridas, y á no haver encertat á passar uns homes que 'ls descompartiren y conduhiren á sas casas, no sé ahont haurían arribat.

Pochs jorns passats—eram á mitjansants del mes de Juliol—los raigs del gran Estel picavan com á fletxas; no respirava un alè d' ayre ni 's movía un brí d' herba; lo temps llensava una xafagó que aplanava 'ls esperits, y per l' espay, solzament se sentía la cansó mandrosa de las cigalas y algún que altre cant d' aucells mitj amagats entre 'l fullám dels arbres.

—¿Anèm á nadar? digué tot resolt en Cisquet.

—Anèm, respongué tota la colla.

No molt lluny del poble s' hi feya veurer una gran bassa d' un molí fariné. Allí 'ns encaminarem guiats per nostre cabdill; emperò la bassa era molt fonda y aquell día estava plena de gom á gom, percibintse allá al fons lo terratrèmol de la gran roda y de las giravoltas vertiginosas de las molas del molí.

Guiats, crech jo, per l' instint de conservació, innat en nosaltres, ja desde nostra petitesa, 'ns esporoguirem á l' ovirar tanta fondaria d' aygua y al sentir lo pahorós terratrèmol. Solzament Cisquet fou lo valent, que trayentse llurs vestiduras se llansá com un peix dintre l' estany. Era aixerit y vanitós, y al vèurers l' objecte de las ulladas de tota la colla, que embadalida 'l contemplava, comensá aytals cabriolas, aytals capbussóns, tant anar y tornar de l' un cap fins á l' altre, ara nadant d' esqueneta, ara fent la senyoreta, ara enfontzantse com un aucell d' aygua, ja posantse dret, ja ajagut, que per fí perdé las forsas, y gayre bé desmayat prová de retornar á la vora de la bassa; emperò fou en vá; las camas se li arronsaren y esglayat comensá á demandar auxili.

En aquell moment suprèm arribá l' altra colla capitanejada per en Pep de la Ribera.

Nosaltres esporoguits, grochs com la cera, comensarem á armar gran cridoria.

En Pep vèu lo perill de son rival, y malgrat llurs feridas, que encare li sanchnavan, oblidant per un moment tota la historia de sas barallas passadas, de llurs resentiments, com un llam s' alleugerá de la roba y llansantse á l' aygua, corre á trobar á son contrincant, l' agafa pels cabells y ab vertiginosa llestesa 'l conduheix mitj ofegat á la voreta, hont tots plegats lo treguerem á terra.

En Pep li doná colps á la esquena, li feu traurer algúns glops d' aygua y poch á poch torná en sí. Vestit ja, mirant arrèu ab ulls inquiets, preguntá:

—¿Qui m' ha salvat?

A un subjecte maquiavèlich, se li ocorregué una gran idea. Després d' aquesta *carretilla*—pensá—es fácil que ja no 'n parlin més, perque jo sé que 'ls hi fa fástich remenar un assumpto tan brut; donchs probèm de ferlos quedar malament devant lo públich, y al mateix temps *algo se pescará*. Se 'n aná á trobar als amos dels *hospitals* y 'ls hi digué:

—Ja tenim lo camp nostre.

—¿Quin camp?

—Vull dir que ja ningú 'ns posará brossas al beurer.

—Ni.....

—Ja es mèu.

—Vaja, no ho crech.

—Donchs és: vuit duros cada *hospital* y llestos.

Afluixá l' amo 'ls vuit duros, los altres feren lo mateix y l' aprofitat subjecte arreplegá una pila de diners, que 's gastaren alegrement en un suculent sopar fi ó comensament de segle.

Es per demés dir, que 'ls redactors del periòdich en qüestió, no sabían una paraula de la tal *martingala*, y que no tan sols no cobraren cap diner, sinó que no 'n *cobrarán*, lo qual vol dir qu' están disposats á cremar tantas *carretillas* com siguin necessarias.

Y si me dijeres ser comento,
como me lo contaron te lo cuento.

Purificació del sufragi

La purificació del sufragi, es una utopia com tantas altras. Tothom lo vol purificar lo tal sufragi, però quan son á fer lo qui no *tupineja* es perque no pot. ¡Es tan agradable fregir quan se té la paella pel mánech! Es clar que á n' aquell que li toca rebrer, digui mil pestas del sufragi y dels goberns; però girin vostés la truyta y veurán que 'l que ahir va perdrer perque no era al candelero, avuy fa tupinada y mitja. No cal, donchs, fer distinció en materia de trampas electorals, d' en Pere, d' en Pau, ni d' en Berenguera; tots son partidaris de la purificació y de la legalitat en las eleccións..... quan no tenen medis d' obtenir actas en blanch.

Aquestas consideracións se 'ns han ocorregut á propósit del concurs d' opinións que ha obert *El Español*, porta-vèu d' en Gamazo, sobre dit interessant tema. Es per demés dir qu' en Gamazo es partidari de la purificació del sufragi; en Silvela també; Tetuán partidari y mitj; López Dominguez dos cops partidari, y no tenim cap dupte que tots los caps de brot que anirán desfilant per las columnas del *Español*, Romero Robledo *inclusive*, serán tant ó més devots de la purificació que 'ls que ho han fet fins ara.

Diuhen que 'l passat respon del pervindre, y si es aixís ¿quin cas ha de fer lo pays dels *alardes* purificadors dels mateixos que han co-

[illegible]

supost pujará solzament á trescents milións de pessetas.

¿Veritat que aquesta noticia 'ls omplirá de satisfacció? Donchs á mí també, perque quan hi ha la intenció de gastar tants diners, proba que 'ls tenim. Això son fabas contadas, puig no hi ha ningú tan ximple que gasti lo que no té, ep si no 's vol endeutar, y als nostres grans hisendistas poden parlárloshi de tot menys de contraurer de deutes; per això si que no hi passan encara que 'ls fusellin.

Algún esperit de contradicció, d' aquests que tant abundan, voldrá esbrinar y tafanejar d' ahont sortirán las missas, com si no fos sapigut que las missas sempre surten del mateix lloch ó siga de la sacristía, coneguda vulgarment per Banch d' Espanya. Poch més ó menys me figuro l' escena que 's desenrotllará entre 'l ministre d' ara ó 'l que ho siga més endevant, ab l' amo dels quartos:

—*¿V. por aqui, querido ministro?*

—*Ya lo ve V.; siempre para lo mismo.*

—*Hace falta algún dinero ¿no es verdad?*

—*Pché, algunos milloncejos...*

—*Pida V. por esa boca; aquí no decimos nunca que no.*

—*Pues, nada; unos trescientos millones para comprar media docena de acorazados, media docena de cruceros, media de torpederos, media de.....*

—*Basta, amigo mío, basta; no necesito tantos detalles.*

—*Porqué ya ve V.; no tenemos ni un mal barco para vigilar las costas, ni un mal acorazado para que nos represente en el concierto.....*

—*All right. ¿Trescientos millones dice V.?* y tot dihent això toca un timbre y 's presenta un porter tot galonejat.

—*Diga V. al Jefe de los talleres de grabado que suba inmediatamente.*

—*Se puede.....* diu als pochs moments lo mentat Jefe.

—*Adelante. ¿Como estamos de billetes?*

—*La última edición está toda entregada.*

—*Pues se necesita hacer otra nueva.*

—*Se hará inmediatamente. ¿Que busto emplearemos?*

—*Pues cualquiera de los que hay reservados.*

—*Dispénseme V., pero están agotados todos los bustos de personajes célebres.*

—*Ponga V. el busto de D. Tancredo* ó del *Enagüitas*, diu l'amo dels quartos fent brometa, y després ab tò serio afegeix: *un busto cualquiera.*

—*Está bien. ¿Cuantos millones?*

—*Quinientos: es preferible que sobren.*

No asseguro que això succehesca al pèu de la lletra, però 'l resultat será 'l mateix: los quartos sortirán del Banch d' Espanya y després quan aquest tinga un feix de pagarés vindrá una *conversión* que tirará á la plassa 'ls trescents milións corretjits y aumentats, en

[illegible]

tuhi son nom, es l' ideal del fill del industrial, y vist ab disgust pel pare, aquest proposa á son fill acabarho y que 's casi ab sa cosina Lluisa. L' Albert no accedeix, ja qu' estima á un' altre dona, únich ser que 'l comprèn y á qui no consent que insulti son pare ab tot y estimarlo també com bon fill.

Aixi las cosas, lo metge amich vol convencer á l' Albert, de la conveniencia del casament y del cambi de vida, lo que no logra per no compendre 'l metje l' estat de l' Albert, qui li oposa l' exemple dels que 's sacrifican per un ideal, com las germanas de la Caritat, que molts cops de enlayrada noblesa, no 's desdenyan alternar ab los pobres.

Vista la inutilitat de convence al fill, lo pare l' amenassa ab tréurel de casa y desheredarlo, lo qu'escolta resignat l' Albert.

Y mentres lo metje creu haver solucionat en part lo conflicte, casantse ell ab la Lluisa, l' Albert, resignat y trist, ab sos quadros y pinzells, sos llibres y sas ideas, s' allunya de la casa payral, no siguent prou á deturar tal determinació ni 'ls prechs del pare ni las recordansas de Lluisa; l' Albert s' allunya, se 'n vá per no tornar fins que 'l comprenguin..... Y acaba l' obra.

Tot, bastant ben dit; tot bastant ben pensat.

L' execució esmerada per part de la senyoreta Mestres y senyors Ribal Lerín (L.) y (R.) Dagá, Borrull y Vicente.

Finalisá la funció ab la sempre aplaudida sarsuela «L' Allotjat», que fou també molt aplaudida.

Per avuy se prepara l' estreno d' un juguet cómich lírich (sistema Frégoli) original també d' un soci del Centre, pera 'l que un distingit compositor ha escrit uns quants números de música que han d' ajudar en molt á ser un éxit l' estreno de l' esmentada obra.

Sensacións d' art

"NATURA"

Poch ans de la posta del sol, després d' haver passat la tarde seguint lo terme camps á través, ens deixarem caurer á la platja del Miracle.

Pel costat de llevant, limita la platja una llenca de rocám que s' estén unas cent passas mar endins. Al cap-de-vall de la punta, á vora 'l mar, hi ha un antich fort ja enrunat d' fá molt temps; may m' ha passat pel cap de enterarme del séu nom, ni de quan l' aixecaren, ni perquè varen construhirlo.

A sota mateix del fort, las onas, gratant gratant, hi han construhit una cova; y com que pera descansar era un lloch tan apropòsit com al demunt de las pedras, no sé qui dels

[illegible]

nous regeneradors, en contraposició dels beneyts que creyèm, que sols tapant la boca dels nostres polítichs y fent treballar á tothom, se pot regenerar aquest pays. No necessitarèm, donchs pensar ni fer rès pera enriquir la patria; bastará que cada dematí, quan se llevin, demanin un rotatiu qualsevol y aprenguin de memoria tot quan surti dels eloqüents llavis del ex hussar, y que procurin imitarlo en tot lo que fá; després se 'n van al *Círculo* y vinga posar pels núvols lo talent, la *trastienda* y 'l patriotisme de 'n Romero.

Fentho aixís, parlant mal de Silvela, arreglant programas y comitès, y discutint y analisant fins las més insustancials declaracións, del més insustancial y insignificant polítich; es á dir, fent política genuinament madrilenya, desde que 's llevan fins que 's tornan á llevar, cada día 24 horas justas perque no n' hi ha més, ja veurán com d' aquí pochs anys, això será un *emporio de riqueza y de sabiduría*, ó bé un camp perdut. Vostés ja saben que tots los extrèms se tocan y que ja fa temps que 'ns toca ballar ab la més lletja.

Declaracións

Després d' haver sigut tancadas las Corts, desgracia que tots los bons espanyols deplorèm, puig d' allí surt la llum y la prosperitat del pays, nos veyèm compensats per un seguit de declaracións que han escampat *urbi et orbe* los caps de brot de la política espanyola. ¿Com s' ho haurían arreglat los pagesos sense aquesta pluja de declaracións? Los sembrats no pujarían y 's perdría la cullita.

Això de la pluja de declaracións no 's pensin que siga exageració; un diari 'n portava tres una darrera l' altra: *Declaraciones de Sagasta, Declaraciones del Duque de Tetuán, Declaraciones de Ugarte* y encara com no hi va posar *Declaraciones de Don Tancredo*, personatje que 'n los actuals moments históríchs, té tanta celebritat y importancia com los hipnotisadors del presupost.

¿Com ho faríam los espanyols sense sapiguer cada dematí lo que pensan las ilustres personas que desgovernan la Espanya? Quan las Corts están obertas, un riu d' eloqüencia s' escampa per tot arreu; quan están tancadas lo riu no baixa per això de nivell, puig lo que no 's pot dir dintre 'l Congrés ó 'l Senat, ho abocan á las redaccións dels rotatius y als *provincianos* nos resulta lo mateix.

A Madrit s' hi coneixerá qu' están tancadas las Corts, però lo qu' es á provincias no s' hi coneix, puig las declaracións omplan lo buyt que deixan las ressenyas del Congrés y del Senat.

Ab aquest sistema d' enrahonar sempre, com si la llengua treballés á preu fet, estèm en gran: may deixèm de saber, *al día*, de quin mal hem de morir. Ara mateix l' Ugarte diu que estèm *el colmo*. Lo bò del cas es que 'n Silvela s' en condol d' això y desitjaría que las eleccións fossin una veritat. O en Silvela no sab lo que 's diu ó 'ns pren per xinos, perque voler que las eleccións sigan una veritat es tirarse terra als ulls. Lo día que succehesca, ni Silvela ni tota la seva parentela política, tornarán á esser elegits ni tan sols regidors de Jetafe.

Carta desclosa

Al Exm. Sr. D. Xavier de Ugarte.

En diferentas ocasións nos havèm ocupat del desgavell administratiu que hi ha en tots los serveys de nostra Diputació provincial, sense que 'ls encarregats de posar remey al mal, s' hagin volgut enterar ni poch ni molt, de las denuncias de la prempsa. Lo mateix en l' assumpto de la Diputació qu' en altres assumptos de moralitat pública, hem perdut lo temps y la paciencia. Aixís las cosas y no volguent predicar en desert, nos dirigim á V. E. ab la esperansa de que serèm escoltats y atesos.

Creyèm per demés dirli que la caixa de la Diputació, no ho es més que de nom, puig de diners no 'n veu ni per remey, y no tenint diners, no paga á ningú. Los empleats encara son al istiu ó al hivern passat; las carreteras ja no son tals carreteras sinó barranchs; las criaturas de la Beneficencia moltas moren per falta de didas y de didas no 'n tenen perque no las pagan; los noys y noyas, assilats, no tenen calsat, ni roba ni menjar; los alienats del Manicomi de Reus, nos los portarán aquí un día d' aquestos, perque la Diputació no paga, y altres y altres serveys complertament abandonats, que no enumerém per no allargar massa aquesta carta.

¿De que prové, preguntará V. E. l' escassetat de recursos de la Diputació? Algúns volen fer creurer qu' és degut al estat precari del pays, y nosaltres no negarèm que siga cert en part, puig la filoxera ha arruinat á molts pobles; però en absolut no es aquesta la verdadera causa: lo principal culpable es lo caciquisme y la malehida política, que tot ho corromp y tot ho anorrea. Las ciutats no pagan ó pagan molt poch, per la protecció dels caciques grossos; los pobles fan lo mateix per la protecció dels caciques petits, y uns y altres troban tan dols y tan cómodo aquest sistema, que lo no pagar s' ha estés com taca d' oli, y avuy son pochs los pobles que vagin al corrent ó mitj al corrent de lo que 'ls hi correspón satisfer.

¿Quins medis hi ha pera fer desapareixer una situació tan vergonyosa? Un y radical: escombrarho tot. Ja sabèm que de tan fácil qu' es resulta dificil per las prácticas políticas que avuy están en ús desgraciadament; però un

Si l' mateix interès demost[illegible]

Dramática al posar «La buena [illegible]», obra que al cap y á la fí no vá enlloch, s' hagués tingut en tot lo demés, la fredor del públich hauría desaparescut y 'ls mateixos aficionats quedarían de segur més satisfets y encoratjats pera la vinenta temporada.

L' espay de que disposèm no 'ns permet entrar en altras consideracións; més creyèm que n' hi haurá prou ab lo dit pera que quan la Secció Dramática de l' Ateneu reprengui son treball, ho fassi ab aquella decissió y valentía características d' altras temporadas.

Centre Catalá

Ab un plè com los que s' acostuman en las grans diadas, acabá la temporada teatral d' hivern lo diumenge passat la Secció d' aquest Centre. Se representá 'l drama d' en E. Vidal y Valenciano «Tal farás tal trovarás», al que li capigué una ben arrodonida execució per part de la Sra. Garriga y 'ls Srs. Cardona, Serrá, Roselló y Moya, essent ben lloable lo treball del Sr. Andreu, qui ab tot y no estar del tot apropiat en son personatje, era mereixedor de bons aplaudiments, perqué tingué d' encarregarse del paper de «Pau Gleba» per indisposició del que debía representarlo, ab poch ensaig y estudi.

Y lo que sol passar. Sempre tenen de surtir los comptes al revés de lo qu' un se creu en un principi. No sabèm lo perqué, ó millor dit no volèm saberho, puig si 'l sabessim tal volta 'ns faría llástima algú ó algúns, mes lo que 'l diumenge passá al Centre, de veritat ens sorprengué, però moltíssim.

Verament dominava par part de molts socis un abatiment, una mena de tan se 'ns dona, molt raro é incomprensible.

Potser fós que l' obra no está guarnida d' aquells efectes que tan bé admet aquell públich y potser fós per lo senzill vestuari ó per sa parla catalana un poch desconeguda per molts; lo cas es que 'l drama fou escoltat en mitj d' algunas riallas, que poden estar segurs los que las feren, que no hi feyan cap falta; avans al contrari hi sobraban, ó, lo que 's pitjor, no feyan ni gota de *gracia*.

L' única solució que té això es aquesta: á fora 'l drama del sentiment y l' exemple y á cultivar la comedia francesa. Aquesta será poch aprofitosa, però es més *fina* y més *interessant* que no la d' aquí.

Veurèm lo que succehirá la temporada vinent; mes si té d' esser com la funció del diumenge, no cal ni sisquera intentar fer drama. Comedia y més comedia.

«Los grills de las sebas» fou l' elegida per fi de festa, y per cert qu' eran grilladas las sebas; no podían pas esserho més, puig tots los grills que digueren los Srs. Cardona, Andreu, Montagut, Torres, Serrá y Bernabé foren escoltats

—Entri, entri..... fassi el favor de passar.....

Pego llambregada pera ferme cárrech de la mena de subjecte ab qui tenia d' havérmelas, y, confesso la meva nulitat pera aquesta classe d' observacións; rés ne vaig treurer en net. ¿Que deurá volguer?

—*¿Se puede?*

—*Adelante. Hágame el favor de.....*—alsantme y senyalantli ab modos una cadira.

—Segurament que no tindré l' honor de que vosté 'm conegui.....

—(Menos mal) Efectivament, per més que faig memoria.....

—No es estrany; acostumo á passar llargas temporadas fora de Tarragona. Desde que vareig deixar los estudis que 'm didico á viatjar, y per més que de quan en quan me deixo caurer alguna qu' altra temporada á la meva *pátria adoptiva*,—servidor no es fill d' aquí,—entre *idas y venidas* y paranthi poch com hi paro á Tarragona, no hi tinch gayres coneixensas. Però ja es qüestió de posar seny, que la edat hi es; he determinat donar fondo y fer vida reposada. Vida reposada *hasta cierto punto*, perque 'l méu carácter no s' hi sap avindrer á la quietut; especialment lo méu cervell, acostumat á la gimnassia intelectual..... En fí, qu' he determinat fer *algo*, escriurer *algo*, llensar al vent las mevas ideas.

—¡Ah! *Vamos.....* vosté.....

—Si senyor. Però, per més que, *modestia á parte*, no soch cap aprenent, lo que m' he proposat empendrer me té una mica capficat y he pensat que vostè.....

—Espliquis.....

—Voldria publicar una série d' articles de crítica teatral y vosté ja sap l' importancia d' aquesta classe de trevalls.....

—Efectivament, alguns coneixements s' han de tindrer pera enfilárselas per aquest cantó; vosté deu haver estudiat als clássichs, deu haver dedicat forsa temps á l'estudi del teatre modern y deu estar al corrent de l' actual moviment europeu en lo que pertoca á l' art del teatre.

Deu coneixer á Shakspeare y á Moliere, de Calderón y Lope no 'n parlém, y á més dels nostres autors d' avuy; no li deuen essser desconeguts ni l' Ibsen, ni en D'Anunzio, ni en Mæterlinck.....

—Confesso que 'n sé molt poca cosa de lo que 'm parla.

—¿Y donchs?.....

—Per això es qu' havía determinat venir á véurel.

—Tinch d' advertirli que desconech aquest terreno complertament; Déu me 'n lliuri de la tentació de ficarmhi. Aixís donchs, los méus concells de ben poca cosa podrían servirli en aquest punt.

—No 's fassi 'l modest, que jo se que vosté..

—¡Ah! ¿Vosté ho crèu aixis?.....

—Crech que no 's fá tan precís com vosté

va produhint la eterna música acompanyada del remor dolcíssim de las onas que morían....

Y la pedra esmenussada, refregantse refregantse, recitava sordament una poesía macabra.....

FRANC. CARBÓ.

Sants de la setmana

Diumenge, día 27.—La Festa de la Sagrada Familia, Sts. Joan Crisostom b. y dr., Avit, Daci y Vicensi mrs. y Emeteri ab.—Dilluns, 28.—Sts. Cirilo y Julia bs. y Joan pbre.—Dimars, 29.—Sts. Francesch de Sales b. y fr., Valero y Salpici bs. y Sabinia mr.—Dimecres, 30.—Sts. Hipòlit pbre., Sesmes ab., Feliciá mr. y Martina vg. y mr.—Dijous, 31.—Sts. Pere Nolasch fr., Ciro, Ciriach, Tirso y Sadurní, mrs.—Divendres, día 1 de Febrer.—Sts. Ignaci y Cecili bs. mrs., Efren d., y Brígida y Veridiana vgs.—Disapte, 2.—✠ La Purificació de la Mare de Déu, y Sts. Corneli c., y Apronimiá mr.

Quaranta horas: continuan á l' Iglesia de la S. S. Trinidad y seguirán dijous á l' Iglesia de Religiosas descalsas.

NOVAS

Avuy se celebrará en aquesta ciutat un dels actes de la comedia representativa. En nostre número passat parlarem de lo ridícula que resultava la lluyta haguda en la elecció de compromisaris, ab tant empenyo presa per los polítichs locals quan encare no 's sabía quin era lo candidat.

Ja hem sortit d' aquest apuro, puig segons llegirem en los diaris locals lo Sr. Gobernador en un B. L. M. los hi comunicá que 'l *candidato oficial* es un Sr. Comte de Lascoiti, apreciable senyor á qui segurament á casa seva 'l coneixen y que té tants interessos en la nostra provincia, com nosaltres tenim á la Xina.

Per arrivar á semblant resultat no valía pas la pena de molestar á ningú. Elegir al senyor Comte de Lascoiti, es desconeixer lo que deu representar la part electiva del Senat, y puig nostres polítichs aceptan sens discusió lo candidat que 'ls hi imposa 'l gobern central, no s' estranyin si després los considerém tots uns. A tal govern central tals servidors á provincias, y seguint per aquest camí no han de faltarloshi may als que manan personatjes qu' estigan disposats á tot hora á sancionar ab sos vots qualsevol desgavell que 's proposi.

¿Qué podrá importarli per exemple al senyor Comte de Lascoiti, qualsevol qüestió qu' afecti á nostra provincia? Si á ma vé ni arribarèm á coneixel, puig com no té contrincant ben [illegible] vos procuran inutilment denigrarnos de[illegible] una vida nova [illegible] impera sobre la justicia com ha imperat acás hi té franquesa m hi anirá presentant. No 'm desayri pas que 'm moriría de pena.....

—Molt al contrari, sento un verdader orgull al portarlo pels bons camins. Disposi y fins un altre rato que 'n parlarèm ab més calma: compti ab mí en tot y per tot.

—Lo mateix li dich, disposi.....

—¡Ah! Y d' allò que li havía parlat de 'n Calderón, de 'n Lope, de l' Ibsen y en Mæterlink..... no 'n fassi cás..... Vosté ja 'm dispensará, tothom té una hora tonta.

Y are veigin vostés lo que son las cosas; ja 'm tenen convensut. Es d' aquell día ençá que 'm deixo 'ls *pan y toros*.

QUIQUET.

Sants de la setmana

Diumenge, día 20.—Lo Dolcissim Nom de Jesús, Sts. Fabiá p., Maure b. y Sebastiá mr.—Dilluns, 21.—Sts. Fructuós b. y mr., Ignés vg. y mr. y Patrici.—Dimars, 22.—Sts. Vicens mr., Gandenci b., y Domingo ab.—Dimecres, 23.—Sts. Ildefons arq. y Emerenciana vg.—Dijous, 24.—Sts. Timoteo b., Tirso y Projecte mrs.—Divendres, 25.—La Conversió de Sant Pau y Sts. Donat mr., Projecte b. y Elvira vg. y mr.—Dissapte, 26.—Sts. Policarp b. y mr. y Paula vda.

Quaranta horas: continuan á la Parroquia de Sant Joan Baptista y 'l día 24 comensarán á la Parroquia de la SS. Trinitat.

NOVAS

Ha mort á Gerona D. Joseph Ametller y Viñyas, (a. C. s.) oncle de nostre estimat amich D. Ignasi Batlle á qui com á sa distingida familia, donèm lo nostre més sentit pésam.

Lo Sr. Ametller, es plorat avuy per tot Gerona. En la seva joventut s' havía llensat ab noble alè y convicciòns arreladas á la política lliberal, que tingué de deixar desenganyat dels homes y de tot, puig lo sèu carácter bondadós y honrat s' avenía molt poch ab las costums políticas d' aquest pays.

Literat ab molta erudició y coneixements havía escrit varias obres, de molta empenta y molt ben rebudas per la crítica. A continuació insertém un fragment de la poesía endressada á Alfonso XII quan visitá Rosas, y que per la seva correcció, y ferm amor á Catalunya, 's fá recomanar.

Jo 't contaría cóm á dins de Fransa
De l' Aragó los reys foren senyors,
Y cóm en pau y en guerra sostingueren,
May aterrats, los nacionals penóns;
Com l' oriflama, en tant, los almogávers

Déu fassi que sigui de durada y que aquest paro s' extengui á totas las poblacións que sufreixen las tristas conseqüencias d' aquesta inmoralitat.

Allavors si que no escassejarèm los nostres aplaudiments al senyor Vivanco.

Nostre particular amich D. Ricart Barredo, ex-director de la Sucursal del Banch d' Espanya en aquesta ciutat y actualment director de la de Gerona, dirigintse desde Barcelona á Madrit en l' exprés del dillums, s' agravá en la malaltía que pateix fins al extrèm de veures precisat á detenirse á Reus, ahont fou solícitament atés y cuidat per excelents y bons amichs d' aquí y Reus que havían anat á saludarlo. Notablement millorat pogué lo Sr. Barredo seguir lo séu viatge en l' esprés del dimars.

No cal dir quant desitjèm, lo mateix nosaltres que 'ls nombrosos y bons amichs que aquí té 'l Sr. Barredo, que aquest recobri aviat la salut perduda.

L' Ajuntament de Torredembarra ha portat á cap una millora de molta importancia y es l' alumbrat públich y particular per medi del gas acetileno. L' instalació es per demés senzilla, essent produhit lo gas per un auto-métrich, sistema Ponces, que conté vint garójenos ab una carga total de 60 kilógrams de carburo de calzi desenrotllant 20.000 litros de gas, los suficients pera alimentar durant cinch horas á 400 llums de consum 10 litros per hora. Lo productor Ponces, ha obtingut medalla d' or en la darrera Exposició de París y es l' aparato més perfeccionat que 's coneix fins ara.

Torredembarra es la primera població d' Espanya qu' emplea lo gas acetileno pera l' alumbrat públich y particular, lo que honra molt á sos habitants, que ab això han demostrat que fruheixen y aprofitan tot lo que significa cultura y avenç.

Com dita millora s' déu al Ajuntament de la vehina vila, compost en sa majoría de ferms y entussiastas catalanistas, los envièm la nostre més coral felicitació, esperant de son probat amor á la terra catalana y als avenços de la civilisació, que altras milloras portarán á la práctica, tant lloables ó més que la inaugurada fá poch.

Programa de las pessas qu' executará avuy al Passeig de Santa Clara la música del Regiment de Luchana.

1.ª Pas-doble.—Alemán.
2.ª Polka.—Los cocineros.
3.ª Fantasía.—La Estrella del Nort.
4.ª Schotis.—Julián.

Per la comandancia de Marina d' aquest districte s' ha disposat que avans d' emplear [illegible] deslallint may. L' han vista y l' han desa[illegible] que més estima un noble com ho han perdut tot [illegible]

L' Unió Catalanista ha publicat la 21.ª emissió de sagells catalanistas. Fins que la present estigui del tot acabada ha decidit enguany no publicarne cap altre. Si no haguessen sigut las circunstancias, aquest any los sagells ostentarían un altre dibuix.

Hem rebut atenta invitació de la Juventut Catalanista de Sabadell, pera assistir á la inauguració oficial d' aquella Societat que tindrá lloch lo 20 del actual.

Los propietaris están poch satisfets dels preus qu' obtenen los vins y més encara de sa poca sortida. Las dificultats que posa lo gobern francés son un altre entrebanch pera 'l desenrotllo dels negocis, já últimament bastant migrats ab aquella república.

En lo teatre de las «Quatre Barras» tindrá lloch aquesta nit l' estreno d' un quadret dramátich intitolat «Ideal y Positiu» original d' un soci de aquella societat.

Continuan los ensaigs d' altra obreta lirica (sistema fregoli) també original d' un jove y já aplaudit autor dramátich, que porta per títol «Un casament modernista».

Tenim las millors noticias d' abduas obretas sobresortint la música de la segona, original d' un notable compositor que desitja guardar l' incògnit.

Tota la setmana que tenim lo temps entrat en aiguas. La pluija ha sigut beneficiosa á l' agricultura.

Ha mort á Rodonyá la distingida senyoreta donya Concepcepció Teixidor filla de nostre amich lo conseqüent catalanísta metge de dita població D. Pau Teixidor y Tarrida.

La manifestació de dól que se li tributá al acompanyarla á son derrer repós, demostrá ben bé las nombrosas amistats y simpatías ab que contava la finada y la seva desconsolada familia. Nosaltres l' acompanyém en son justíssim dolor, al perdrer una filla estimada en la flor dels seus anys, y desitjèm que 'l Senyor los hi dongui 'l consol necessari pera soportar ab resignació una pèrdua tan gran.

Llegirem aquestos dias en un periódich una estadística de las Companyías d' automòvils que funcionan á Espanya.

Ab los automóvils ha passat lo mateix que ab la llum eléctrica, que las primeras población qu' en disfrutaren sigueren precisament las que no havían pogut tenir gas, s' han establert donchs linias d' automòvils entre punts deslligats de ferro-carrils y com á Catalunya la xarxa d' aquestos es ben estesa pochs son los automóvils que hi funcionan.

brarán á Valls en los primers dias del mes pròxim, ha tingut de renunciar á la excursió per motius *especials*.

Sembla que aquestos motius han sigut las indicacións y fins imposicións de certa persona qu' ocupa un alt cárrech á Catalunya y que fila molt *delgado*.

Vergonya causa tenir que registrar cassos semblants que provan fins ahont arriba la condescendencia d' algúns fills d' aquesta terra, qu' ajupan sempre la esquena y s' arrossegan com las orugas avans de posarse malament ab qualsevol despota que desde Madrit nos envihin.

Ja s' acabará tot això un día ó altre.

Al celebrat compositor tarragoní D. Emili Sabater se li ha concedit lo nombrament de Caballer de la Real y distingida ordre de Isabel la Católica, lliure de gastos.

Es una distinció molt merescuda. Rebi nostre felicitació.

Ha comensat l' arreglo del passeig de Sant Antoni, si bé sembla que durará mol temps dat lo poch nombre de treballadors ocupats en dit arreglo. Tot Tarragona agrahiría á nostre Batlle que dongués las oportunas disposicións á fin de que s' apressessen un xich més ditas obras, per lo molt concorregut qu' es dit hermós passeig.

Entussiastas companys de la Associació Catalanista d' aquesta ciutat están fent treballs ab èxit molt falaguer pera constituhir ben aviat duas agrupacións: l' una será composta de element jove y l' altra d' obrers de tots los oficis.

No cal dir ab quin goig donèm aquesta noticia, que patentisa ben á las claras las fondíssimas arrels que á Tarragona ha escampat l' l' arbre sagrat del Catalanisme.

¡Avant sempre, companys! Hem de probar devant del mon que 'l nostre poble sent com lo qui més l' amor á la Patria y s' esforsa pera conseguir lo deslliurament de Catalunya.

La Gloria, galetas y bescuyts, vejis l' anunci de la quarta plana.

Hem rebut lo primer número del setmanari catalanista de l' Ampurdá *Llevor*, que ha vist la llum á Sant Feliu de Guixols.

Ab gran contentament hem vist l' aparició d' aquest nou confrare que vé á demostrar lo desenrotllo que han obtingut á Catalunya las ideas catalanistas, únicas que poden salvar á nostra estimada Patria, apartantla del precipici ahont ab llurs desacerts l' ha portada l' Estat Espanyol.

Rebi 'l valent setmanari de l' Ampurdá la nostra abrassada de germanor y Déu vulga que ab llurs esforsos fassi desapareixer los pochs [illegible] lluny de lo que nosaltres voldríam anar. [illegible] », per R. F.—«Plany», per Ampurdá[illegible] ols.—Crónica.—Grabat «Lo Castell de [illegible] Pat.»

Segóns nos escriuhen de Barcelona ha sigut tan gran l' éxit obtingut per lo Teatre Lírich Catalá, que tothom dona per morts als teatres que en aquella ciutat se dedican al *género chico*.

Molt ho celebrém.

Nostre estimat amich y company n' Antoni Verdú, ha sigut nombrat representant á Tarragona y sá comarca, del famós licor «Quina-Momo.»

S' ha posat á venda ab lo titol «Els Segadors» un exquisit licor fabricat per nostres amichs los coneguts industrials senyors Soler y Más, de Vilafranca del Panadés.

En la última sessió de l' Ajuntament d' aquesta ciutat se va acordar constés en acta lo sentiment de la corporació per la mort dels ilustres cataláns Dr. D. Joseph Morgades y D. Víctor Balaguer.

La Cambra de Comers d' aquesta ciutat, ha convacat Assamblea general de socis pera 'l dia 30 del corrent.

Aquesta última setmana 'l nostre port s' ha vist bastant desanimat, ressentintse de la calma que impera en tots los mercats de la comarca.

Ha mort á Barcelona nostre benvolgut y estimat amich y ferm company de causa en Francisco de P. Capella.

Enviém á sa distingida familia la expressió del nostre condol.

¿Quí es que per edat que tingui no voldrá conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS posehix un procediment indi, purament vegetal, que no taca en lo més minim lo cutis, reprodueix lo cabell y priva sa cayguda.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Lo Camp de Tarragona
SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Rambla de St. Joan, 10, 1.er, 2.ª

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranger..... 2 »
Número d' avuy..... 10 cénts.
Anuncis y comunicats á preus convencionals.

La promptitut

Lo recader diari de Tarragona á Barcelona y vice-versa, Andreu Canyellas, ofereix sos serveys á preus módichs, á totas las personas que 's dignin honrarlo ab sa confiansa.

Serveix tots los encárrechs á domicili.

Punts ahont s' admeten: Tarragona, plassa de la Font, núm. 28, (barber) y carrer d' Apodaca núm. 1, tenda.—Barcelona, Hospital 2 y 4 y carrer Filateras núm. 3, devant la plassa del Angel.

Anís Sant Geroni
(MONTSERRAT)

L' Academia metje-homeopática de Barcelona y lo laboratori municipal de Madrit, després d' haver analisat aquell preciós ANIS, recoman son us per reunir á son exquisit paladar la condició de esser el mes *tónich* y *digestiu* de tots los de sa classe.

Representant á Tarragona y sa comarca

Baldomero Puiggrós

NOTA.—La casa que fabrica l' anís **Sant Geroni**, per mediació de son indicat representant pot servir diversas classes d' anisats, aiguardents escarxats, licors superfins y fins, aperitius, vins nacionals y champanys del pays y extranyers.

DEMANEU ELS SEGADORS

exquisit licor popular de Catalunya.-SOLER Y MAS.—**Vilafranca del Panadés.**

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilas, Malaga, Cadiz Vigo, Carril, Villagarcía, Corunya, Marín, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander y Bilbao, sortirá lo día 28 de Janer lo vapor

MATÍAS F. BAYO

capitá Faustino Vigil, admetent cárrega y passatjers.

Lo despatxan sos agents *Srs. Fills de Benigno Lopez.*

LINIA DE VAPORS SERRA

PERA LIVERPOOL

Sortirá d' aquest port lo dilluns 28 de l' actual lo magnifich vapor espanyol

CECILIA

son capitá Arriandiaga. Admet cárrega y 'l despatxa son agent D. Modest Fénech.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcia, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao. Pasages, San Sebastiá, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirá d' aquest port lo dijous día 24 de Janer lo vapor

ITÁLICA

son capitá D. Domingo Laucirica, admetent cárrega y passatgers pera 'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marian Peres.

Pera tots los ports de Galicia y d' Asturias, sortirá d' aquest port lo día 22 lo vapor

ANTONIO ROCA

capitá D. Guillèm Company, admetent cárrega pera dits ports.

Son agent: D. Joseph M.ª Ricomá.

Companyia Valenciana de Navegació

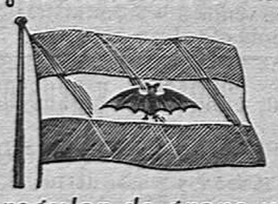

Linia regular de grans vapors

ENTRE

Espanya y las costas de França e Italia

Vapors de la Companyía

Sagunto, Játiva, Alcira, Grao, Martos y Denía

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona directament pera

Marsella y Génova

los dimars de cada setmana.

Pera

Niza, Porto Marizio, Oneglia y Liorna

los dimars de cada quinzena.

Pera

Valencia, Alacant, Almería y Málaga

los dijous de cada setmana.

Directament pera

CETTE

sortidas setmanals tota época del any.

S' admet passatge y cárrega á nolits reduits.

S' admet cárrega ab nolit seguit y coneixemen, directe pera New-York, Nápols, Bari, Siracusat Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume. Odessa, Braila, Galatz, Alexandría, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong., ab trasbordo á Génova.

Agent: D. Antoni Mas y March

Plassa d' Olózaga, 1, Tarragona, Teléfono núm. 34

MEDICAMENTS GRANULATS

PREPARATS PER ANTONI SERRA

CARBÓ NAFTOLAT Medicament pera prevenir y curar totas las afeccions gastro intestinals originadas per las fermentacións y gases putrits que 's desenrotllan dintre del aparell digestiu. Es lo millor absorvent y superior antiséptich intestinal

CONDURANGO Medicament tónich, digestiu antiséptich y hemostátich de las llagas del ventrell, fa desaparéixer lo dolor produhit per las gastralgias y estimula l' apetit y la digestió

FLOR DE TILA Ab dit producte s' obté barrejant una cullerada en una tassa d' aygua calenta, una infusió de tila. No necessita sucre.

GLICERO FOSFAT DE CALS Es lo reconstituyent per excelencia y de maravellosos resultats en totas las malaltías que tenen per causa una perdua general de forsas.

GLICEROS FOSFATS (CALS, SOSA Y FERRO) Fosfaturia, anemia, clorosis, reconstituyent general del sistema nerviós, neurastenia, neuralgía, raquitisme y tumors frets

CAMAMILLA Ab dit producte s' obté instantáneament, barrejant una cullarada en una tassa d' aygua calenta una infusió d' aromática camamilla No necessita sucre.

NOU DE KOLA Maravellós remey regulador del cor. Estimulant del sistema nerviós. Extracte complert contenint tots los principis actius de la Nou de kola Cada culleradeta de las de pendrer café conté 0'10 grams de citrat de cafeina.

NOU DE KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituyent del sistema ossós, raquitisme. neurastenia, fosfaturia.

QUINA Y KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular Reconstituyent del sistema ossós, raquitisme, neurastenia, fosfaturia.

DE VENDA: FARMACIA DEL CENTRO, RAMBLA DE SANT JOAN, NÚM. 57

y en totas las principals farmacias

Al engrós, ANTONI SERRA, REUS

XAROP DE GLICEROFOSFATS TRAYNER

CALCI, SODI, FERRO Y MANGANÉS

¡Y XAROP DE GLICEROFOSFATS COMPOSTOS TRAYNER

CALCI, SODI, FERRO, MANGANÈS, QUINA Y KOLA.—LOS PRIMERS PREPARATS D' AQUESTA CLASSE Á ESPANYA

AUMENT DE FORSA VITAL Y REFORS DEL CAP

Se remetrá á qui ho demani l' estudi quimich-terapeutich dels mateixos, dirigintse á Trayner quimich-farmaceutich Vendrell.

Reaniman la nodrició nerviosa decayguda y estimulan sa activitat. Medicament pera la Neuratenia, Mal de cap, Raquialgia, depressió mental, disminució de la forsa muscular, dificultats gastricas en particular la dispepsia fiatosa. l' enbutiment després de menjar. la somnolencia y l restrenyiment de ventre. En tots los gastos exagerats de fósforo, fosfaturia, diabetes fosfórica, albuminuria fosfórica. Convalecencias de malaltías graves, debilitat infantil, atrepsia. raquitisme, nervorisme exagerat Medicament d' estalvi en tots los casos de debilitat ja siga efecte de malaltías Afeccions del cor. etc.

Diposits: Madrit, M. García.—Barcelona, Societat farmacéutica: J. Uriach y C.ª—Dr. Andreu.—Succesor de B Bufill — Vilanova y Geltrú, Farmacia de Galcerán.—Tarragona, Farmacia Cuchí y Mirambell.

Gabinet Oftalmológich

DEL METJE OCULISTA

D. J. MIRÓ

Oculista del Hospital de Sant Pau y Santa Tecla

Unió, 7, primer, Tarragona

Consultas de 9 á 11 y de 3 á 5.—Gratis pera 'ls pobres de 12 á 1.

Tractament especial para la curació de las granulacións.

A Reus: dilluns y divendres de 2 á 5 de la tarde, Arrabal de Santa Ana, 1, primer, cantonada al carrer de Monterols.

Centre vitícola Vendrellense

SOLÉ GERMANS

Grans planters de ceps americans.—Els més complerts de Espanya.-Especialitat en los 3.309, 3.306, 10114, 5545, 10711, 11 F, 11 A, per tota classe de terras.

41 B, 157 11, 1.202, 13, 205601, etz, etz., indemnes á la clorosis.

L' estraordinari 812 y totas las demés classes d' Hibrids de Americans y Franc-Americans de Coderc, Millardet, etz., etz., aixi com rassas puras de tota classe de Rupestris, Riparias, Berlandieris, etz., etz.

Selecció esmeradíssima, preus per correspondencia poguentse demanar detalls y catálechs á **D. Leandro Solé.-Vendrell.**

Gran Saló de Perruquería

SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Los propietaris d' aquest establiment tenen lo gust de oferir al públich lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en trevalls de cabell per dificils y artístichs que sigan. Complert assortit de perrucas y demés postissos pera teatre que 's llogan á preus arreglats.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI. NUM. 21. PIS SEGÓN. TARRAGONA

Tractament especial de las malaltías de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacións.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraiguas
de semi-seda y cuió,
de color inalterable
y teixit tan fissim bó,
que resisteix tota proba
al devall d' un canaló.
Ademés, també té uns vanos
ab uns pintats tan rebóns,
que ni *Rafael* ni *Murillo*
los podrían fer milló,
apropósit per regalos;
cáusan gran admiració.
Trobarán també sombrillas
y un gran assortit de bastóns,
parassols de totas menas
que son mol, barato y bons.
Millor dit: no ya cap casa
en tan bonas condicións.

26, Compte de Rius, 26

Perruquería del Centro

DE

JOSEPH PERPIÑÁ

56, Rambla de Sant Joan, 56

L' amo d' aquest establiment ofereix á sa nombrosa clientela y al publich en general un servey esmerat y dels millors com en los grans centres de població.

La Gloria

Fábrica de Galetas y Bescuyts de luxo

Se recomana á las personas afi[illegible] das á la bona galeta.

Demanintse per tot arreu las galetas y bescuyts de **La Gloria.**

La Gloria

Forn de courer pa 's cedeix en condicións ventatjosas, punt centrich; informarán á la administració d' aquest periódich.

Fayans Catalá

Gran Via, 250, Barcelona

Objectes de cerámica

Testos, pilans, gerros, etz. etz.

Objectes propis pera regalos

Plats, copas, gots, porrons ab el lema

VISCA CATALUNYA

Vanos catalanistas á 10 céntims

CONFITERIA

DE

Joan Serra

23, COMTE DE RIUS, 23

Gran assortit de dolsos, panallets de totas classes, bombons y demés. Vins de Champagne, Jerez, Rioja y Moscatells de las primeras marcas.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Complert assortit en ferreteria

Marcelí Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l' important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.ª, constructors d' aradas y bógits pera fondas llauradas y demés máquinas agrícolas.

LA JOYA DEL CENTRE

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE

JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas á preus molt económichs.

Se serveix á domicili.

CONFITERIA

DE

FRANCESCH PUNSODA

Rambla de Sant Joan, 58 (Teléfono núm. 89)

TARRAGONA

Gran assortit de dolsos, bombons, vins de Jeréz. Rioja, Champanys, Cidra-Champany, galetas, etz.

FABRICA DE GEL

DE

Emili Turró

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA

Se recomana per la baratura dels preus y la promptitut del servey á domicili.

Emulsió Nadal

ES LA MILLOR ab un 80 per 100 d' oli pur de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfits de cals y de sosa. Aprobada y recomenada pel Colegi Medich oficial de Barcelona y analiçat per Dr. Bonet, catedratich de Farmacia á l' Universitat de Madrit. Es aliment, lleminadura y medicament tònich y estimulant del desenrotllo fisich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa del ossos y 'l trencar las dens; d' efectes positius en las embraçadas y en l' infancia. Es crema clara, blanquísima y la mes agradable ('s conserva sempre.)

Cura la tos, catarros, bronquitis, tisis, escrofulas, hinfatisme, raquitisme, debilitat, poagre, reumatisme, diabetes etc., etc.

Rebutjar las similars y entrangeras, que no re[illegible]

Lo Dr. Jordán

CIRURGIÁ DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistas, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrit, etc.

Participa á sos nombrosos clients y al públich en general, que relacionat ab las mellors casas extrangeras, pot oferir dents artificials á preus molt ventatjosos.

Pera las operacions odontológicas que dit senyor practica, compta ab tots los anestesichs fins al día poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS

Opera á Tarragona los dimars de las 9 del matí á las 5 de la tarde y los divendres de 3 á 5 de la tarde

RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOL

Sagells catalanistas

Se troban de venda á la Administració de aquest setmanari, Rambla St. Joan, 10, 1.º, 2.º

Roba blanca, camisería y géneros de punt

Quintana, Esteve y Busquets

Baixada de la Presó 7, y Plassa del Rey 2, Barcelona

Gran assortit en madapolans, telas y holandas de totas ampladas, mucadors en blanch y color, alta fantasía, articles alta novetat pera camicería; géneros de punt pera senyora y senyor, inmens assortit en brodats.

ESPECIALITAT EN CAMISAS PERA FRACH Y VIATGE

NOTA.—Es de gran utilitat com á planta directa pes' en fruyt y molt resistent á la clorosis lo «Ru, estris Lacoste», del que 'n tinch peus de tres anys.

ALTRA.—S' ensenyará á posar empelts de los sistemas de quatre classes: á ullet, catalana, Cadillach é inglés.

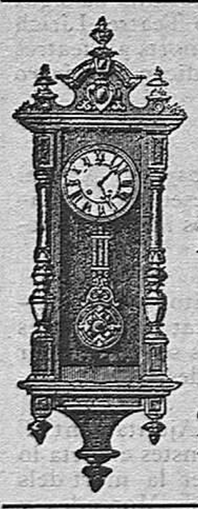

RELLOTGERÍA

DE

F. RIGAU

14, Baixada de Misericordia, 14

TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totas classes y preus. Taller de composturas.

CAPAS DESDE 3 A 20 DUROS

Gran varietat y assortit de capas de totas classes y preus, ab elegants y vistosas giras á preus sense competencia.

Pera las senyoras hi ha una bona colecció de jergas, panyets, estams, otomans y llanillas á preus baratíssims.

Géneros pera dòls.—**Llensols** á **déu** rals un.

CAPAS DESDE 3 A 20 DUROS

J. Güell.—Carrer Major 39.—Tarragona

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS

DE

SEBASTIÀ CARDONA

Trobarán los aficionats á la fotografía un assortit complert de cambras, trespeus, cubetas, prempsas, escorredoras. diposits d' aygua, esfumadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas. paper citrat Lumiere; paper bromurat Ilfor,t placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereóscopos y vistas estereoscópicas y bany viratge combinat

Dipositari del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambaur».

Cambra instantánea. Llamp exprés	9 per 12 ab 12 chasis	70	pesetas.
» » » »	9 per 12 ab 6 »	45	»
» » Periscope-Delta diafracma iris	9 per 12 ab 12 »	100	»
» » » Exprés mínimum	6 1/2 per 9 ab 6 »	10	»
» » » »	6 1/2 per 9 ab 6 extra	13	»
» de campanya	9 per 12	70	»
» instantánea Periscope-Delta (Stereoscópica)	9 per 18	110	»

Tinch lo gust de participará ma nombrosa clientela, que he rebut las cambras Stereoscópicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y películas. Premiada á l' exposició de París ab medalla d' or. Unica casa á Espanya que 's troban en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més rápit, no s' altera ni taca

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÒZAGA, 9, TARRAGONA

venda, en totas las farmacias.

Depósit: Dr. Andreu. L. Gaza Barcelona G. García, Martín y C.ª y Fernandez, 4, Madrid y en totas las capitals y poblacións importants, M. Nadal, Tarragona.

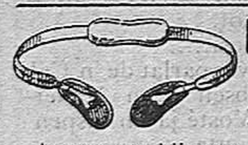

Gran fábrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d' aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencaduras.

Grans existencias en braguerets de goma pera la curació radical de las trencaduras congénitas y adquiridas de l' infancia y tot lo concernent á Cirujía y á Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que an tingut ocasió de conéixela, tant per los géneros de son catálech com per los preus reduhits.

Pere Montserrat, Unió, 34-Tarragona

FERRO, MANGANES, FOSFAT DE CALS

Vegetals Tònichs Estomátichs — *Pepsina Pancreatina*

Joves á l' edat crítica ab sang pobre, organisme desmillorat, grogór, cansament, irregularitat en sas funcions. Mes de 200 metjes han certificat sos resultats. Molt convenient á las senyoras casadas sens fills per anormalitat en sas funcions.

PÍNDOLAS DE SALUT TRAYNER

(LA ROBUSTÉS DEL SEXE BELL)

Avivan l' apetit, modifican los temperaments raquitichs, desenrotllan forma y carns. Demáninse folletos ab instruccions al Vendrell, TRAYNER, farmacéutich.—Dipósits: Madrit, M. García.—Barcelona, Societat farmacéutica, J. Uriach y C.ª—Dr. Andreu.—Successor de B. Bufill.—Saragossa, Vda. de Ramón Jordán.—Tarragona, Dr. Cuchí.—Reus, Sr. Carpa.—Valls, Sr. Tutusaus.—Vilanova y Geltrú, Demetri Galserán.—Tortosa, Farmacias.—Falset, Sr. Magriñá.—Montblanch, Srs. Casanovas y Sabaté.

DEU ANYS D' EXIT CONSECUTIU

CENTRE VITÍCOLA AMPURDANÉS

Vivers y plantacions de ceps americans

LOS MÉS IMPORTANTS D' ESPANYA

Empelts, arrelats, estacas, planters pera terras calissas.

ESPECIALITAT EN EMPELTS

DEMUNT VARIETAT DE SELECCIÓ

BARNEDA Y LLONCH

PROPIETARIS VITICULTORS

FIGUERAS (Girona)

DEMANIS LO CATÁLECH DE 1900-901 Y FOLLETO DESCRIPTIU

SABATERIA

DE

TERESA SALAS

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratíssims.

Especialitat en los calsats á mida.

Á CA 'L BOYRA

DIPOSIT DE GEL

Vins de totas classes. Refrescos y licors. Servey á domicili. Ressopons tots los dias á preus molt acomodo.

Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72, cantonada al carrer de Fortuny.